Настаўнік беларускай мовы і літаратуры
ДУА “Гімназія г.Быхава”
Дзяменцій Людміла Васільеўна

Шаноўныя старшакласнікі!

Штогод на ЦТ правяраецца ўзровень засваення вашых ведаў па тэме “Лічэбнік” (заданне А11). З урокаў беларускай мовы вы добра ведаеце, што лічэбнік – гэта самастойная часціна мовы, якая абазначае колькасць або парадак прадметаў пры лічэнні: *сем вучняў – сёмы вучань – сямёра вучняў*.

Прапаную вам заданні, накіраваныя на ўдасканаленне і паглыбленне ведаў па раздзеле “Лічэбнік”. Спачатку ўзгадаем тэарэтычныя палажэнні (Памятка 1), а потом замацуйце гэта на практыцы, выканаўшы прапанаваны тэст і ,безумоўна, тэставыя заданні са зборнікаў ЦТ за мінулыя гады.

1. **Разрады лічэбнікаў па значэнні.**

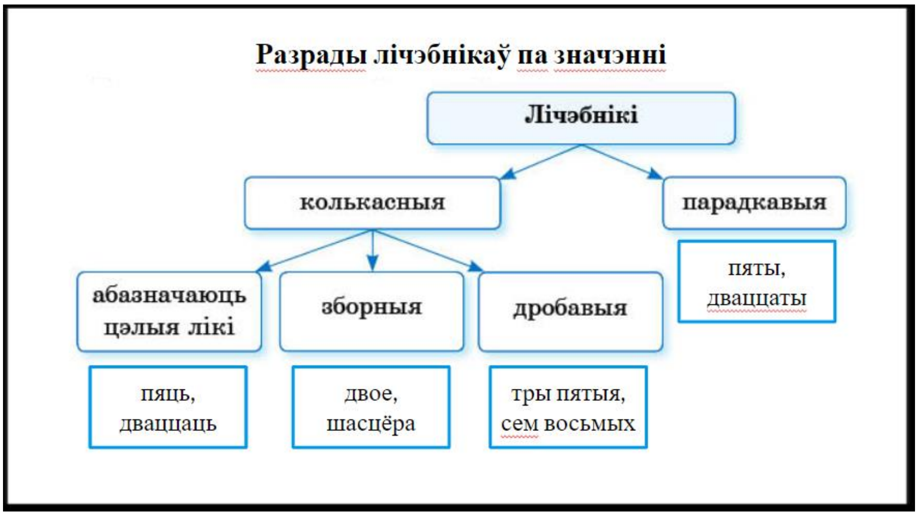

2. **Як змяніць разрад лічэбнікаў?**

Кольсныя	Парадкавыя
колькі?	**які? каторы?**
се**м**	сёмы, сёмая
восе**м**	вос**ь**мы, вос**ь**мая
тры**цц**аць пяц**ь**	тры**цц**аць пяты

Заданне на замацаванне. Запоўніце табліцу.

Колькасныя	**Парадкавыя**	
	Н.скл.	**Д.скл., м.род**
тры		
восем		
пяць		
чатыры		
два		
шэсць		

Адказы:

Колькасныя	**Парадкавыя**	
	Н.скл.	**Д.скл., м.род**
тры	трэ**ц**і	трэ**ц**яму
восем	вос**ь**мы	вос**ь**маму
пяць	пяты	пятаму
чатыры	ча**цв**ёрты	ча**цв**ёртаму
два	другі	другому
шэсць	ш**о**сты	ш**о**стаму

3. З якімі назоўнікамі ўжываюцца зборныя лічэбнікі?

З якімі назоўнікамі ўжываюцца зборныя лічэбнікі?	
Двое, трое, чацвёра, пяцёра, шасцёра, сямёра, васьмёра, дзявяцера, дзясяцера.	Назвы асоб мужчынскага полу: *двое салдат*;
	Назвы маладых істот: *трое шчанят*;
	Множналікавыя назоўнікі: *чацвёра нажніц*;
	З назоўнікамі *коні, людзі, гусі, свінні*;
	З асабовымі займеннікамі: *нас было пяцёра*;
	З прыметнікамі, якія перайшлі ў назоўнікі.

Заданне на замацаванне. Адзначце словазлучэнні, у якіх лічэбнік двое ўжыты правільна:

1) двое настаўнікаў;
2) двое сясцёр;
3) двое планшэтаў;
4) двое грабляў;
5) двое спадніц.

Адказы: 1,4.

4. Як пішуцца дробавыя лічэбнікі?

3 /числитель/ - лічнік
5 /знаменатель/ - назоўнік

Дробавыя лічэбнікі

2, 3, 4 + лічэбнік у назоўным скл. мн. л. -ія (-ыя)

5,6 і г.д. + лічэбнік у родным скл. мн.л. -ых

две трэція, чатыры сёмыя

пяць шостых, восем дзявятых

Заданне на замацаванне. Запішыце лікі словамі

$\frac{3}{5}$; $\frac{7}{8}$; $\frac{4}{5}$; $\frac{5}{8}$; $\frac{3}{8}$; $\frac{3}{4}$; $\frac{2}{3}$; $6\frac{3}{5}$; $\frac{3}{8}$.

Адказы:

$\frac{3}{5}$ - тры пятыя

$\frac{7}{8}$ - сем восьмых
$\frac{4}{5}$ - чатыры пятыя
$\frac{5}{8}$ - пяць восьмых
$\frac{3}{8}$ - тры восьмыя
$\frac{3}{4}$ - тры чацвёртыя
$\frac{2}{3}$ - дзве трэціі
6 $\frac{3}{5}$ - шэсць цэлых тры пятыя
$\frac{3}{8}$ - тры восьмыя

5. **Як пішуцца колькасныя лічэбнікі?**

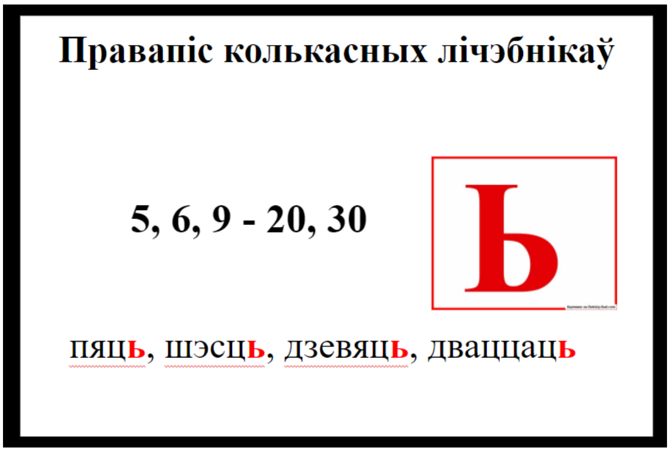

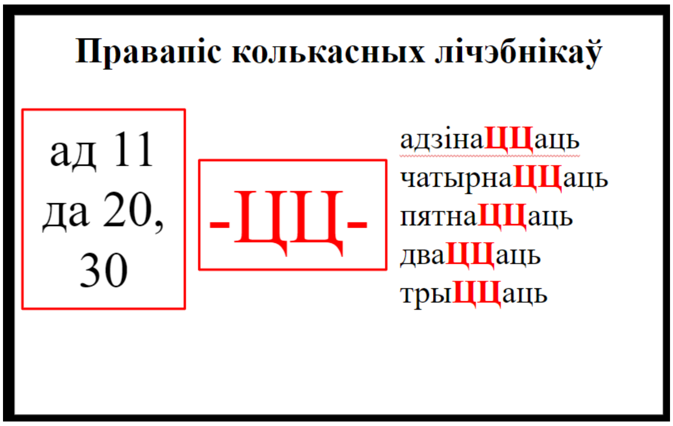

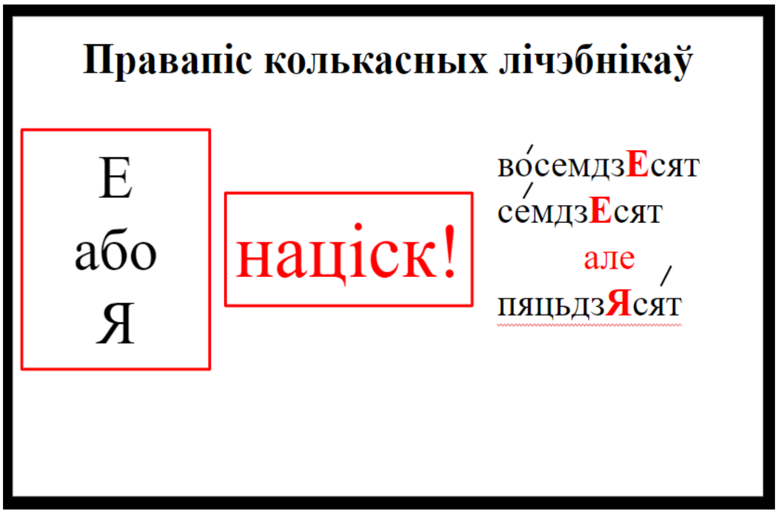

ТЭСТ

ДЛЯ ЗАМАЦАВАННЯ